

KURUMSAL YÖNETİM DEĞERLENDİRME RAPORU 2023:

Borsa İstanbul 100 Şirketlerinin
Kurumsal Yönetim Uygulamaları

Aralık 2024

Türkiye
Kurumsal
Yönetim
Derneği

 kuydem
Kurumsal Yönetim, Değerlendirme ve İyileştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi

 **MERKEZİ KAYIT
İSTANBUL**

Yönetici Özeti

KURUMSAL YÖNETİM DEĞERLENDİRME RAPORU 2023

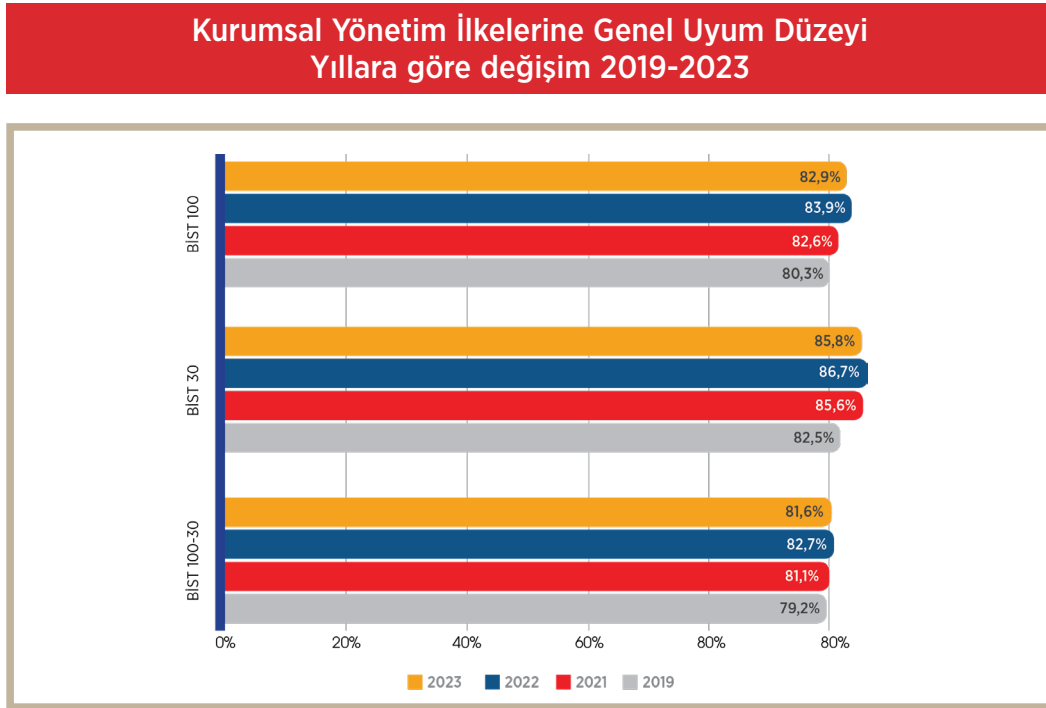
BORSA İSTANBUL 100 ŞİRKETLERİNİN KURUMSAL YÖNETİM UYGULAMALARI

Yönetici Özeti

1. Kurumsal Yönetim Değerlendirme Raporu, BİST100 şirketlerinin zorunlu olmayan ilkelere ilişkin sunduğu uyum raporlarının (Uyum Raporu Formatı) analizine dayanmaktadır. Bu 2023 yılı raporunda, 2021 ve 2022 yıllarında olduğu gibi şirketlerin kurumsal yönetim uygulamalarıyla ilgili olarak paylaştıkları veriler ele alınmıştır.

Genel Uyum Düzeyi

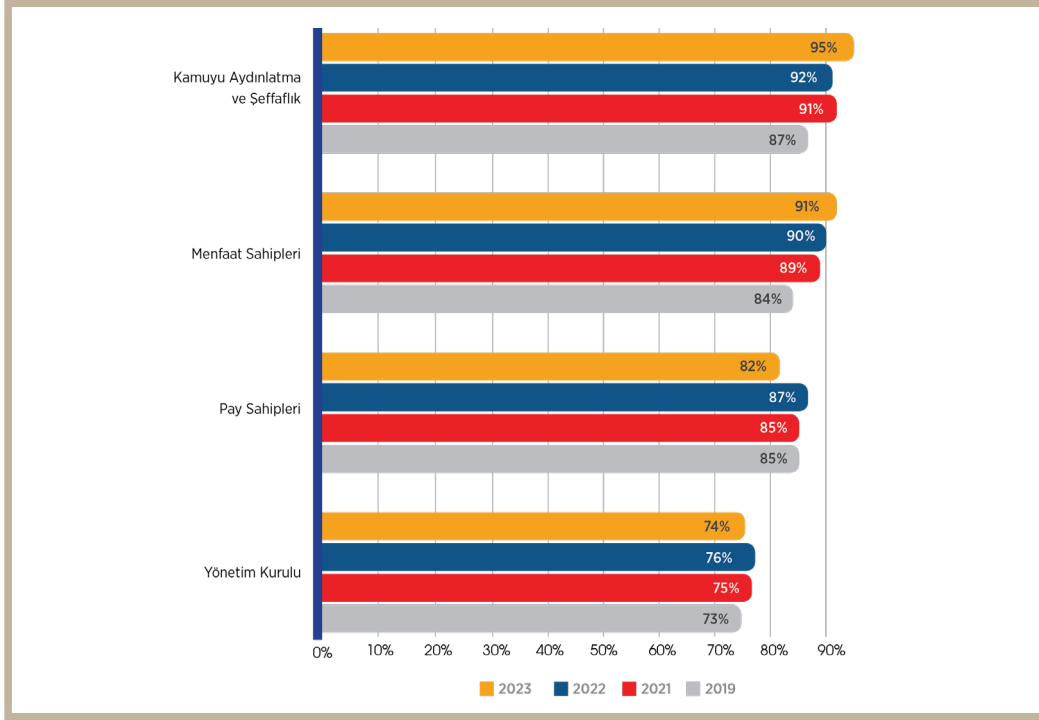
2. Önceki yıllarda olduğu gibi, 2023 raporunda da yıllar itibarıyla sınırlı artışlar gözlenen kurumsal yönetim ilkelerine genel uyum düzeyleri benzer seviyelerde seyretmiştir.

Bölgelere Göre Uyum

3. Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleriyle İlişkiler ve Yönetim Kurulu olmak üzere dört bölüm altında yer alan Kurumsal Yönetim İlkeleri arasında uyum düzeyi en düşük olan bölüm olarak önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da Yönetim Kurulu bölümü dikkati çekerken, en yüksek uyum oranına sahip bölüm Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Bölümü olmuştur. Menfaat Sahipleri bölümü uyum düzeylerinde gözlenen artış 2023 yılında da devam etmektedir.

Uyum Düzeyindeki Değişimler (2019-2023): Bölgelere Göre

Pay Sahipleri Bölümü

4. “Azlık haklarının esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara da tanınması ve azlık haklarının kapsamı esas sözleşmede düzenlenerek genişletilmesi” hakkındaki 1.5.2 numaralı ilkeye uyum gösteren şirket bulunmamaktadır. Bu bölümde nispeten düşük uyum düzeyi gözlenen diğer ilkeler şunlardır:

- “Genel kurul toplantılarının söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve medya dâhil kamuya açık olarak yapılması” hakkındaki 1.3.11 numaralı ilke ve
- “Tüm bağış ve yardımların tutarı ve yararlanıcıları hakkında genel kurul toplantısında ayrı bir gündem maddesi ile bilgi verilmesi” hakkındaki 1.3.10 numaralı ilke.

Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Bölümü

5. “Kurumsal internet sitesi içeriği” (ilke 2.1.1), “Yüzde 5’ten yüksek paya sahip olan gerçek kişi pay sahipleri hakkındaki bilgilerin asgari 6 ayda bir güncellenerek açıklanması” (ilke 2.1.2), ve “Yıllık faaliyet raporu içeriği” (ilke 2.2) dâhil, bu bölümdeki ilkelere genel olarak yüksek düzeyde uyum (%98 ve üzeri) gözlenmektedir. “Kurumsal internet sitesindeki bilgilerin Türkçe ile tamamen aynı içerikte olacak şekilde yabancı dillerde de hazırlanması” (ilke 2.1.4) ve “Yıllık faaliyet raporu, 2.2.2 numaralı ilke yer alan tüm unsurları içermektedir” (ilke 2.2.2) bu bölümde nispeten düşük uyum düzeyine sahip fakat geçen yıllara göre gelişmelerin kaydedildiği ilkeler olarak ayrılmaktadır.

Menfaat Sahipleri Bölümü

6. SPK Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi (02.10.2020) ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı düzenlemelerinin de katkısıyla bir önceki yıllara ait raporlarda olduğu gibi (Kurumsal Yönetim Değerlendirme Raporu 2021 ve 2022) Menfaat Sahipleriyle İlişkiler bölümündeki ilkelere uyum oranında gözlenen artışlar devam etmektedir. 2023'te bu bölümdeki ilkelerin büyük çoğunluğuna uyum düzeyi yüksektir.

7. Öte yandan bazı ilkelere uyum düzeyinde bir önceki yıllara göre artışlar olsa da bu ilkelere ilgili gelişim alanlarının halen devam ettiği dikkati çekmektedir:

- “Çalışanların yönetime katılımı” hakkındaki 3.2.1 numaralı ilke (2023: %50),
- “Menfaat sahipleri bakımından sonuç doğuran önemli kararlarda menfaat sahiplerinin görüşlerinin alınması” hakkındaki 3.2.2 numaralı ilke (2023: %75) ve
- “Çalışanları etkileyebilecek kararların kendilerine ve çalışan temsilcilerine bildirilmesi ve ilgili sendikaların görüşünün alınması” hakkındaki 3.3.5 numaralı ilke (2023: %6).

Yönetim Kurulu Bölümü

8. Yönetim kurulu bölümünde şirketlerin öncelikli olarak uyum sağlamadıkları iki ilke dikkat çekmektedir. Bu ilkeler:

- “Ücretlerin kişi bazında açıklanması” hakkındaki 4.6.5 numaralı ilke ve,
- “Her bir Yönetim kurulu üyesinin sadece bir komitede görev alması” hakkındaki 4.5.5 numaralı ilke.

9. Diğer taraftan “Yönetim Kurulu üyelerinin şirket dışında başka görevler almalarının sınırlandırılması” hakkındaki 4.4.7 numaralı ilke (%14), ve “Yönetim Kurulu performans değerlendirmesi” hakkındaki 4.6.1 numaralı ilke (%35) bu bölümde şirketlerin düşük uyum gösterdikleri alanları kapsamaktadır.

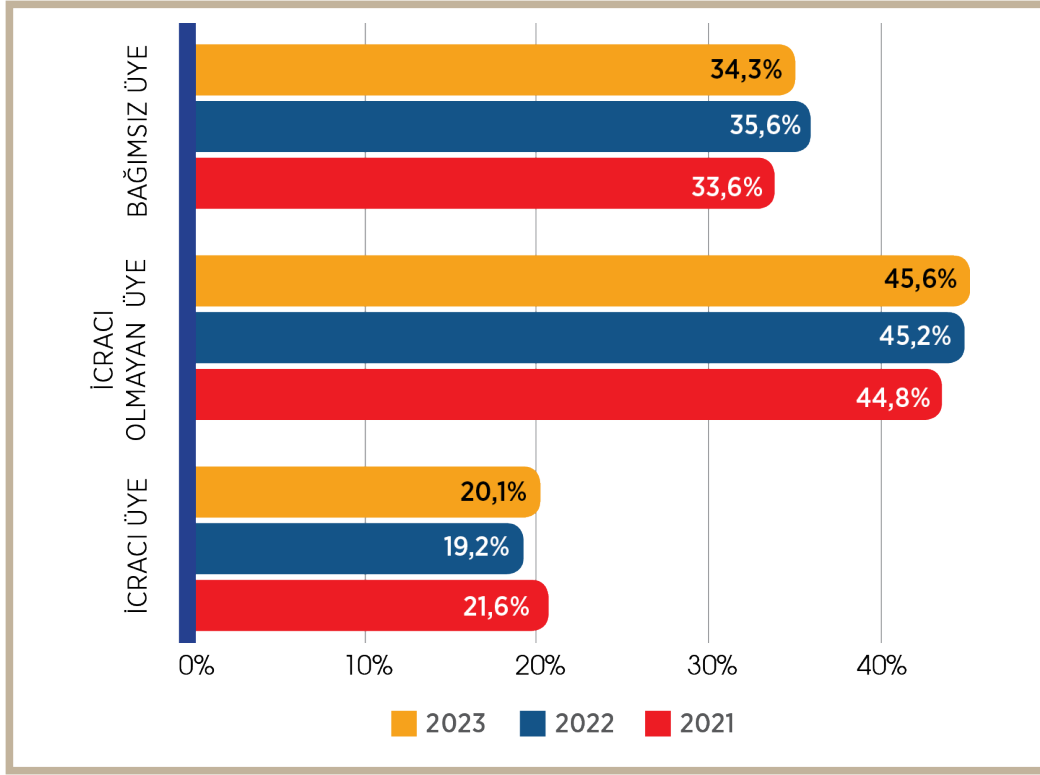
Yönetim Kurulu Bağımsız Üye Oranı

10. Yönetim Kurulu büyüklüğü medyan değeri 8 üye (2022: 9 üye) olarak belirlenmiştir ve BİST 100 şirketlerinde 2023 yılında 780 üye görev yapmaktadır. Diğer taraftan 35 şirket 50 yönetim kurulu üyesini paylaşmaktadır. 780 yönetim kurulu pozisyonu 711 üye tarafından ve 272 bağımsız üye pozisyonu ise 240 üye tarafından doldurulmuştur.

11. Yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı yıllar itibarıyla yaklaşık olarak Tebliğ'e göre zorunlu olan düzeyde (%34,5) seyretmeye 2023 yılında da devam etmektedir.

12. Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı (genel müdür) aynı olan şirketlerin sayısı 13'tür (2019: 4 şirket, 2021: 12 şirket, 2022: 21 şirket).

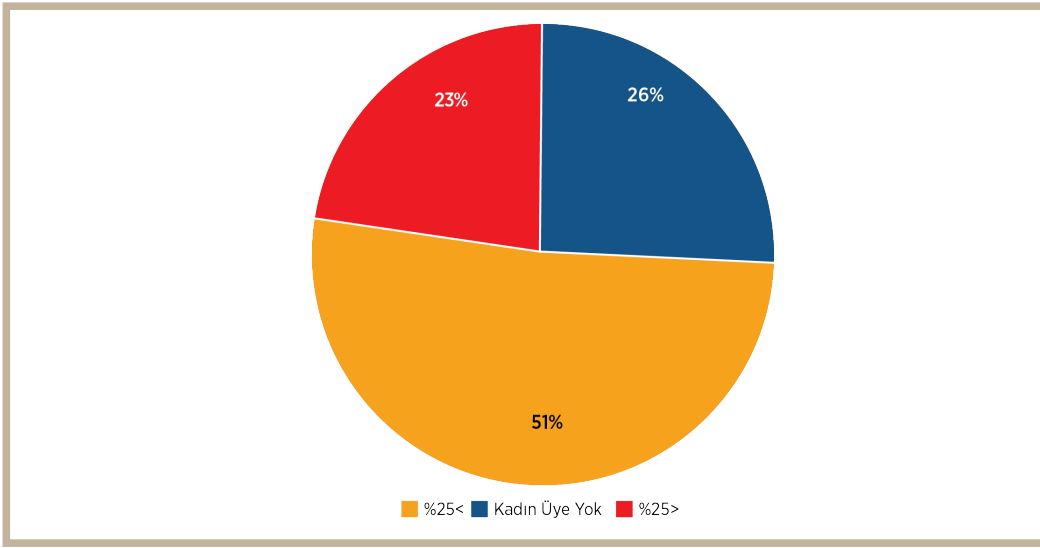
Yönetim Kurulu Üye Yapısı Karşılaştırması 2021-2023 BİST100

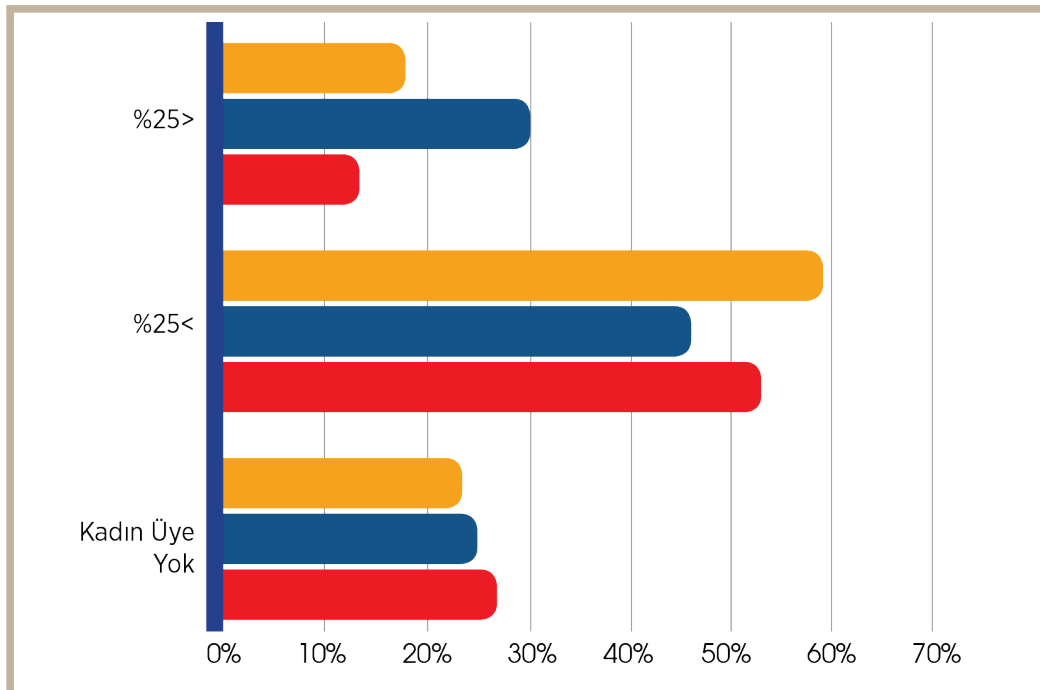
Kadın Üyeler

13. BİST 100'de Yönetim Kurullarının %16,4'ü kadın üyeden (2022: %15) oluşmaktadır. BİST 100 şirketlerin %26'sında hiç kadın üye yer almadığı, %51'inde kadın üye oranının %25'ten az olduğu, %23'ünde ise %25'in üstünde olduğu görülmektedir. Yönetim Kurullarında yer alan kadınların %50'si bağımsız üye ve %41,5 icracı olmayan üye rolleri ile görev yapmaktadır. Kadın üyelerin yönetim kurullarında temsilinde gelişmeler gözlenmekle beraber kadın üye oranındaki artış beklenen düzeyde değildir.

Yönetim Kurulunda Kadın Üye Oranı (2023)

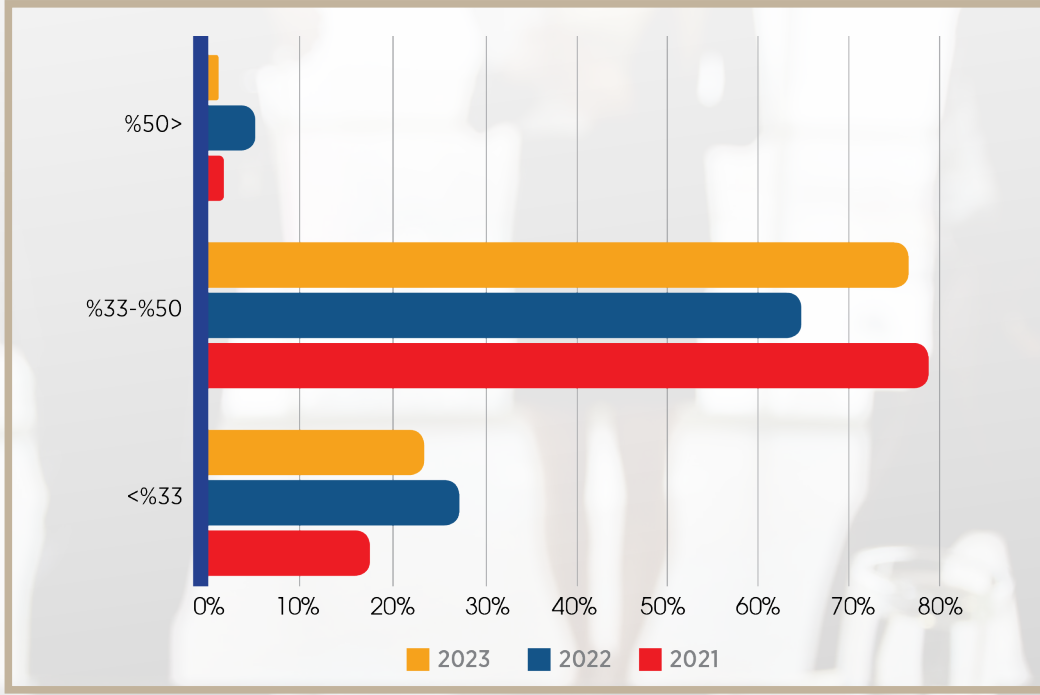
Kadın Yönetim Kurulu Üye Oranlarındaki Değişim (2021-2023)

Yönetim Kurulu Görev Süreleri ve Yeni Atanan Üyeler

14. Yönetim Kurulu Üyelerinin %14'ü (109 yeni yönetim kurulu üyesi) 2023 yılında değişmiştir. Bu üyelerin %30'u bağımsız üyedir. BİST 100 şirketlerinde ortalama görev süresi 5,8 yıl olarak belirlenmiştir (2022: 6,8 yıl).

Yönetim Kurulu Üyeleri Görev Sürelerindeki Değişimler (2021-2023)

Yönetim Kurulu Performans Değerlemesi

15. BİST 100 şirketlerin %33'ü yönetim kurulu performans değerlendirmesi (2021: %28,8; 2022: %32) gerçekleştirdiğini beyan etmiştir. Sadece 13 şirket performans değerlendirmesinde bağımsız uzmanlardan yararlandığını bildirmiştir (6 şirket performans değerlendirme yapmamasına rağmen uzmandan yararlandığını belirtmiştir).

Bu raporun ortaya çıkmasında büyük emekleri olan, verileri analiz etme aşamasında desteklerini esirgemeyen Galatasaray Üniversitesi Kurumsal Yönetim, Denetim ve Uyum alışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (KUYDEM) Müdürü Prof. Dr. Aylin Ataay Saybaşılı'ya, Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP)'na bildirilen kurumsal yönetim verilerini analiz etmemize imkan tanıyan Merkezi Kayıt Kuruluřu'na, çalışmaya liderlik eden yönetim kurulu yemiz Dr. Burak Koçer'e teşekkür ederiz.

Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği